

Europos atominės energijos bendrijos ir Ukrainos ministrų kabineto bendradarbiavimo taikiai naudojant branduolinę energiją

SUSITARIMAS

EUROPOS ATOMINĖS ENERGIJOS BENDRIJA (Euratomas), toliau – Bendrija,

ir UKRAINOS MINISTRŲ KABINETAS,

toliau vadinami atitinkamai Šalimi ar Šalimis,

ATMINDAMOS, kad 1998 m. kovo 1 d. įsigaliojusiame Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Ukrainos partnerystės ir bendradarbiavimo susitarime (toliau – Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas) nustatyta, kad Šalys bendradarbiauja civiliniame branduoliniame sektoriuje pagal specialiuosius susitarimus, kuriuos sudarys Šalys,

KADANGI visos Bendrijos valstybės narės ir Ukraina yra Branduolinių ginklų neplatinimo sutarties (toliau – Ginklų neplatinimo sutartis) Šalys,

KADANGI Bendrija, jos valstybės narės ir Ukraina yra įsipareigojusios užtikrinti, kad branduolinės energijos tyrimai, kūrimas ir taikus naudojimas būtų vykdomi tokiu būdu, kuris atitiktų Ginklų neplatinimo sutarties tikslus,

KADANGI saugos priemonės Bendrijoje yra taikomos pagal Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties (toliau – Euratomo sutartis) 7 skyrių ir pagal Bendrijos, jos valstybių narių ir Tarptautinės atominės energetikos agentūros (toliau – TATENA) sudarytą Saugos priemonių susitarimą,

KADANGI saugos priemonės Ukrainoje yra taikomos pagal Ukrainos ir Tarptautinės atominės energetikos agentūros saugos priemonių taikymo atsižvelgiant į Branduolinių ginklų neplatinimo sutartį susitarimą,

KADANGI Bendrija, jos valstybės narės ir Ukraina dar kartą patvirtina paramą TATENA ir jos sustiprintai saugos priemonių sistemai,

KADANGI būtina sustiprinti Šalių bendradarbiavimą civiliniame branduoliniame sektoriuje pagrindų susitarimu,

SUSITARĖ:

1 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame Susitarime

a) „branduolinės medžiagos“ – bet kuri pirminė medžiaga arba speciali skylanti medžiaga, kaip šios sąvokos apibrėžtos Tarptautinės atominės energetikos agentūros įstatų XX straipsnyje;

b) „Bendrija“ yra:

i) juridinis asmuo, įsteigtas Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartimi, šio Susitarimo Šalis;

ii) teritorijos, kurioms taikoma ta pati Sutartis;

c) „atitinkamos Šalių valdžios institucijos“ yra:

i) Bendrijos atveju – Europos Komisija;

ii) Ukrainos atveju – Ukrainos kuro ir energetikos ministerija,

arba bet kuri kita valdžios institucija, apie kurią susijusi Šalis bet kuriuo metu praneša kitai Šaliai.

2 straipsnis

Tikslas

Šio Susitarimo tikslas – suteikti pagrindą Šalių bendradarbiavimui taikiai naudojant branduolinę energiją, siekiant sustiprinti bendrus Bendrijos ir Ukrainos bendradarbiavimo santykius, remiantis abipusės naudos ir savitarpiško principais ir nepažeidžiant atitinkamų kiekvienos Šalies įgaliojimų.

3 straipsnis

Bendradarbiavimo mastas

1. Šalys gali bendradarbiauti šio Susitarimo 4–8 straipsniuose nustatytu būdu taikaus branduolinės energijos naudojimo klausimais šiose srityse:

- a) branduolinė sauga (4 straipsnis);
- b) valdoma branduolių sintezė (5 straipsnis);
- c) branduoliniai tyrimai ir kūrimas kitose srityse, t. y. ne tik a ir b punktuose nurodytose srityse (6 straipsnis);
- d) tarptautiniai perdavimai, prekyba branduolinėmis medžiagomis ir branduolinio kuro ciklo paslaugų teikimas (7 straipsnis);
- e) nelegalios prekybos branduolinėmis medžiagomis prevencija (8 straipsnis);
- f) kitos abipusių interesų sritys.

2. Šiame straipsnyje minimas Šalių bendradarbiavimas taip pat gali vykti tarp įgaliotų asmenų ir įmonių, įsisteigusių Bendrijoje ir Ukrainoje.

4 straipsnis

Branduolinė sauga

Bendradarbiavimo veikla branduolinės saugos srityje įgyvendinama remiantis Europos atominės energijos bendrijos ir Ukrainos ministrų kabineto bendradarbiavimo taikiai naudojant branduolinę energiją susitarimu, įsigaliojusiu 2002 m. lapkričio 13 d.

5 straipsnis

Valdoma branduolių sintezė

Bendradarbiavimo veikla valdomos branduolių sintezės srityje įgyvendinama remiantis Europos atominės energijos bendrijos ir Ukrainos ministrų kabineto bendradarbiavimo taikiai naudojant branduolinę energiją susitarimu, įsigaliojusiu 2002 m. lapkričio 13 d.

6 straipsnis

Kitos branduolinių tyrimų ir kūrimo sritys

1. Bendradarbiaujama taip pat Šalims vykdant abipusės svarbos branduolinių tyrimų ir kūrimo veiklą, išskyrus šio Susitarimo 4 ir 5 straipsniuose nurodytą veiklą, kaip susitaria Šalys tiek, kiek ją apima atitinkama Šalių vykdoma tyrimų ir kūrimo veikla.

2. Bendrija gali bendradarbiauti visų pirma šiose srityse:

- a) branduolinės energijos taikymas medicinos ir pramonės srityse, įskaitant elektros gamybą;
- b) branduolinės energetikos poveikis aplinkai;
- c) bendradarbiavimo sritys civiliniame branduoliniame sektoriuje, kaip nurodyta Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo 62 straipsnio 2 dalyje, tiek, kiek jos gali būti įgyvendinamos pagal Euratomo sutartį.

3. Šis bendradarbiavimas visų pirma įgyvendinamas:

- keičiantis technine informacija: teikiant ataskaitas, rengiant vizitus, seminarus, techninius susitikimus ir kt.,
- keičiantis darbuotojais tarp laboratorijų ir (arba) įstaigų, susijusių su abiem Šalimis, įskaitant mokymo tikslais,
- keičiantis mėginiais, medžiagomis, instrumentais ir prietaisais eksperimentiniais tikslais,
- atitinkamu mastu dalyvaujant bendruose tyrimuose ir veikloje.

4. Tiek, kiek būtina, bendradarbiavimo konkrečiuose projektuose mastas, sąlygos ir terminai bus nustatyti įgyvendinimo susitarimuose, kuriuos Šalys sudarys per savo kompetentingas institucijas, veikiančias pagal atitinkamus įstatyminius ir norminius reikalavimus.

5. Į šiuos įgyvendinimo susitarimus gali būti įtrauktos, *inter alia*, finansinės nuostatos, atsakomybės už valdymą nustatymas ir išsamios informacijos sklaidos ir intelektinės nuosavybės teisių nuostatos.

6. Su šia bendradarbiavimo veikla susijusias išlaidas padengia jas patyrusi Šalis, nebent Šalys susitarę kitaip.

7 straipsnis

Tarptautiniai perdavimai, prekyba branduolinėmis medžiagomis ir susijusių paslaugų teikimas

1. Branduolinės medžiagos, kurias Šalys perduoda tiesiogiai arba per trečiąją šalį, tampa šio Susitarimo objektu, kai tik patenka į teritorinę priimančiosios Šalies jurisdikciją, jeigu tiekiančioji Šalis informavo priimančiąją Šalį raštu prieš siuntimą arba jo metu (pagal tvarką, numatytą administraciniame susitarime, kurį turi sudaryti atitinkamos Šalių valdžios institucijos).

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms branduolinėms medžiagoms šio Susitarimo nuostatos taikomos, kol:

— pagal šio straipsnio 6 dalies b punkte nurodyto Susitarimo nuostatas dėl saugos priemonių nutraukimo nustatoma, kad jos yra nenaudotinos jokiai branduolinei veiklai, kuri laikoma svarbia saugos priemonių atžvilgiu, arba tapo praktiškai neatgaunamomis,

— perduodama už gaunančiosios Šalies jurisdikcijos ribų pagal šio straipsnio 6 dalies e punktą, arba

— Šalys susitaria, kad joms neturėtų būti taikomas šis Susitarimas.

3. Bet kokie pagal bendradarbiavimo veiklą vykdomi branduolinių medžiagų perdavimai atliekami pagal atitinkamus tarptautinius ir daugiašalius Šalių ir Europos Sąjungos valstybių narių įsipareigojimus dėl taikaus branduolinės energijos naudojimo, kaip išvardyta šio straipsnio 6 dalyje.

4. Šalys vykdo prekybą branduolinėmis medžiagomis ir teikia susijusias paslaugas rinkos kainomis.

5. Tarpusavyje prekiaudamos branduolinėmis medžiagomis, Šalys stengiasi išvengti konfliktinių situacijų, reikalaujančių komercinių saugos priemonių. Jeigu tarpusavyje prekiaujant branduolinėmis medžiagomis vis tiek kyla problemų, kurios galėtų rimtai pakenkti Bendrijos ar Ukrainos branduolinės

pramonės gyvybingumui, įskaitant urano gavybą, bet kuri Šalis gali paprašyti konsultacijų, kurios bus surengtos kuo skubiau pasitelkus *ad hoc* komitetą.

Jeigu per konsultacijas nepriimama abipusiškai priimtino šių problemų sprendimo, konsultacijų prašiusi Šalis gali imtis tinkamų komercinių saugos priemonių siekdama jas išspręsti arba sušvelninti jų poveikį pagal šalies vidaus įstatymus ir atitinkamus tarptautinės teisės principus.

Šios dalies pirmą ir antrą nuostatas įgyvendinamos nepažeidžiant Euratomo sutarties, atitinkamų antrinės teisės aktų.

6. Branduolinių medžiagų perdavimai vykdomi pagal šias sąlygas:

a) branduolinės medžiagos naudojamos taikiems tikslams, o ne branduolinio ginklo kūrimui ar su juo susijusių mokslinių tyrimų tikslams;

b) branduolinėms medžiagoms taikomos:

i) Bendrijoje – Euratomo saugos priemonės pagal Euratomo sutartį ir TATENA saugos priemonės pagal toliau nurodytus saugos priemonių susitarimus su galimais jų persvarstymais ar pakeitimais tol, kol jie užtikrins pagal Ginklų neplatavimo sutartį reikalaujamą aprėptį:

— Bendrijos nebranduolinių valstybių narių, Europos atominės energijos bendrijos ir Tarptautinės atominės energetikos agentūros susitarimą, įsigaliojusį 1977 m. vasario 21 d. (paskelbta dokumente INFCIRC/193),

— Prancūzijos, Europos atominės energijos bendrijos ir Tarptautinės atominės energetikos agentūros susitarimą, įsigaliojusį 1981 m. rugsėjo 12 d. (paskelbta INFCIRC/290),

— Jungtinės Karalystės, Europos atominės energijos bendrijos ir Tarptautinės atominės energetikos agentūros susitarimą, įsigaliojusį 1978 m. rugpjūčio 14 d. (paskelbta INFCIRC/263),

papildytus 1998 m. rugsėjo 22 d. sudarytais Papildomais protokolais remiantis dokumentu, paskelbtu INFCIRC/540 (Sustiprinta saugos priemonių sistema, II dalis);

- ii) Ukrainoje – TATENA saugos priemonės remiantis Ukrainos ir Tarptautinės atominės energetikos agentūros saugos priemonių taikymo atsižvelgiant į Branduolinių ginklų neplatavimo sutartį susitarimu, įsigaliojusiu 1998 m. sausio 22 d. (paskelbta INFCIRC/550), papildytu 2000 m. rugpjūčio 15 d. sudarytu Papildomu protokolu remiantis dokumentu, paskelbtu INFCIRC/540 (Sustiprinta saugos priemonių sistema, II dalis), jeigu jis galioja;
- c) tuo atveju, jeigu b punkte nurodytų susitarimų su TATENA taikymas dėl bet kokių priežasčių yra sustabdomas arba nutraukiamas Bendrijoje ar Ukrainoje, atitinkama Šalis sudaro susitarimą su TATENA, kuriame būtų numatytas veiksmingumas ir aprėptis, lygiavertiški b punkto i ar ii papunkčiuose minimuose Saugos priemonių susitarimuose numatytiems veiksmingumui ir aprėpčiai, arba, jeigu tai neįmanoma,

Bendrija, kiek yra su tuo susijusi, taiko saugos priemones, grindžiamas Euratomo saugos priemonių sistema, kurioje numatyti veiksmingumas ir aprėptis, lygiavertiški b punkto i punkte minimuose Saugos priemonių susitarimuose numatytiems veiksmingumui ir aprėpčiai, arba, jeigu tai neįmanoma,

Šalys sudaro Saugos priemonių taikymo susitarimus, kuriuose numatomi veiksmingumas ir aprėptis, lygiavertiški b punkto i ar ii papunkčiuose minimuose Saugos priemonių susitarimuose numatytiems veiksmingumui ir aprėpčiai;

- d) fizinių saugos priemonių taikymas lygmenyse, kurie minimaliai atitinka kriterijus, numatytus TATENA dokumento INFCIRC/254/Rev.5/1 dalis (Branduolinių medžiagų perdavimo gairės) su galimais pakeitimais C priede; be šio dokumento, Bendrijos valstybės narės, prireikus, Europos Komisija ir Ukraina, taikydamos fizines saugos priemones, vadovaujasi gairėmis, pateiktomis TATENA dokumente INFCIRC/225/Rev.4 (Fizinė branduolinių medžiagų apsauga) su galimais pakeitimais. Tarptautiniam vežimui taikomos Tarptautinės fizinės branduolinių medžiagų saugos konvencijos (TATENA dokumentas INFCIRC/274/Rev.1) su galimais pakeitimais nuostatos ir, kuo skubiau, TATENA saugaus radioaktyviųjų medžiagų vežimo nuostatos (TATENA saugos standartai, serijos Nr. ST-1) su galimais pakeitimais;
- e) dar kartą vykdomi bet kurių medžiagų pagal šį straipsnį perdavimai už Šalių jurisdikcijos ribų atliekami tik pagal Bendrijos valstybių narių ir Ukrainos išpareigojimus branduolinių medžiagų tiekėjų šalių grupėje (Branduolinių medžiagų tiekėjų grupė). Dar kartą vykdomiems medžiagų pagal šį straipsnį perdavimams visų pirma taikomos Bran-

duolinių medžiagų perdavimo gairės, pateiktos TATENA dokumente INFCIRC/254/Rev.5/1 dalis, su galimais pakeitimais.

7. Šalys palengvina tarpusavio prekybą branduolinėmis medžiagomis arba prekybą su atitinkamose Šalių teritorijose įsisteigusiais asmenimis ar įmonėmis, atsižvelgdamos į abipusius gamintojų, branduolinio kuro ciklo sektoriaus, viešųjų paslaugų tiekėjų ir vartotojų interesus.

Leidimai, įskaitant eksporto ir importo licencijas bei trečiosioms šalims skirtus leidimus ar sutikimus, susiję su prekyba, gamybos operacijomis ar branduolinių medžiagų judėjimu Šalių teritorijose, nenaudojami prekybai apriboti ar kliudyti kurios nors Šalies komerciniams interesams, susijusiems su taikiu branduolinės energijos naudojimu tiek šalies, tiek tarptautiniu mastu. Gavusios tokių leidimų paraišką atitinkamos valdžios institucijos kuo skubiau jas patenkina nustatydamos pagrįsto dydžio mokesčius. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šios nuostatos, nustatomos tinkamos administracinės nuostatos.

Šio Susitarimo nuostatos neturi būti naudojamos laisvam branduolinių medžiagų judėjimui Bendrijos teritorijoje apsunkinti.

8. Nepaisant šio Susitarimo sustabdymo ar nutraukimo dėl bet kokios priežasties, šio straipsnio 6 dalies a ir b punktai galioja tol, kol branduolinės medžiagos, kurioms taikomos šios nuostatos, yra kurios nors Šalies jurisdikcijoje, arba kol priimamas šio straipsnio 2 dalyje nurodytas sprendimas.

8 straipsnis

Nelegalios prekybos branduolinėmis medžiagomis prevencija

Bendradarbiavimas užtikrinant nelegalios prekybos branduolinėmis medžiagomis prevenciją yra susijęs su branduolinių medžiagų kontrolės būdų ir metodikos populiarinimu.

9 straipsnis

Kitos abipusių interesų sritys

1. Šalys pagal atitinkamą savo kompetenciją gali susitarti bendradarbiauti kitoje branduolinės energetikos srityje veikloje.

2. Bendrijoje šiai veiklai būtų sudaryti atitinkami veiksmų planai, ir ji turi atitikti jai nustatytas sąlygas tam tikrose srityse, pvz., saugus branduolinių medžiagų vežimas, saugos priemonės ar bendradarbiavimas pramonės sektoriuje skatinant tam tikrus branduolinių įrengimų saugos aspektus.

3. Šio Susitarimo 6 straipsnio 4, 5 ir 6 dalys taip pat yra taikomos.

10 straipsnis

Taikoma teisė

Pagal šį Susitarimą bendradarbiaujama laikantis Bendrijoje ir Ukrainoje galiojančių įstatymų ir teisės aktų bei Šalių sudarytų tarptautinių susitarimų. Bendrijos atveju, galiojantys įstatymai apima Euratomo sutartį ir su ja susijusius antrinės teisės aktus.

11 straipsnis

Intelektinė nuosavybė

Su bendradarbiavimo veikla pagal šį Susitarimą susijusi informacija, intelektinės nuosavybės teisės, patentai ir autoriaus teisės naudojami ir platinami pagal Europos atominės energijos bendrijos ir Ukrainos ministrų kabineto bendradarbiavimo susitarimų branduolinės saugos ir valdomos branduolių sintezės srityse, kaip paminėta šio Susitarimo atitinkamai 4 ir 5 straipsniuose, priedus.

12 straipsnis

Konsultacijos ir arbitražas

1. Bendradarbiavimo pagal šį Susitarimą stebėsenos tikslais Šalys reguliariai konsultuojasi pagal Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą, nebent Šalys numatytų specialią konsultacijų tvarką.

2. Bet koks ginčas, susijęs su šio Susitarimo taikymu ar aiškinimu, gali būti sprendžiamas Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo 96 straipsnyje nustatyta tvarka.

13 straipsnis

Įsigaliojimas ir trukmė

1. Susitarimas įsigalioja tą dieną, kurią Šalys, pasikeisdamos diplomatinėmis notomis, nurodo kaip jo įsigaliojimo dieną ⁽¹⁾ ir galioja pradinį penkerių metų laikotarpį.

2. Po to šis Susitarimas automatiškai atnaujinamas kas penkeri metai, nebent kuri nors Šalis raštu paprašytų nutraukti Susitarimą arba dėl jo derėtis iš naujo ne vėliau kaip likus šešiams mėnesiams iki jo galiojimo pabaigos.

3. Jeigu kuri nors Šalis arba bet kuri Bendrijos valstybė narė pažeidžia bet kurią esminę šio Susitarimo sąlygą, kita Šalis, įspėjusi apie tai raštu, gali iš dalies arba visiškai sustabdyti ar nutraukti bendradarbiavimą pagal šį Susitarimą.

Prieš Šaliai imantis tokių veiksmų, Šalys tariaisi, siekdamas susitarti dėl korekcinų priemonių ir dėl laiko grafiko, per kurį priemonės turėtų būti įgyvendintos.

Veiksmų pagal šios dalies pirmą nuostatą yra imamasi, tik jeigu nepavyksta įgyvendinti susitartų priemonių per susitartą laikotarpį arba jeigu nepavyksta pasiekti susitarimo, kaip numatyta ankstesnėje pastraipoje, praėjus pagrįstam laikotarpiui, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir rimtumą.

Šis Susitarimas sudarytas dviem egzemplioriais danų, olandų, anglų, suomių, prancūzų, vokiečių, graikų, italų, portugalų, ispanų, švedų ir ukrainiečių kalbomis. Visi tekstai yra autentiški.

Priimta Kijeve, 2005 m. balandžio 28 d.

*Europos atominės energijos
bendrijos vardu*

Andris PIEBALGS

Ukrainos ministrų kabineto vardu
Ivan PLACHKOV

⁽¹⁾ 2006 9 1.